

УДК 368.86:368.042

Петровська С. А.

к.е.н., доцент кафедри

соціально-економічних дисциплін

Сумської філії Харківського національного

університету внутрішніх справ

Будюкова Є. О.

студентка

Сумської філії Харківського національного

університету внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ ОBOB'ЯЗКОВОГО СТРАХУВАННЯ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ВЛАСНИКІВ НАЗЕМНИХ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ

Обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (ОСЦПВВНТЗ) є надзвичайно важливою підгалуззю автотранспортного страхування. Даний вид страхування є соціально значущим та має свої особливості. Він являє собою результативний та перевірений метод страхового захисту постраждалих учасників дорожньо-транспортних пригод, про що свідчить багаторічна практика його реалізації в більшості розвинених країн світу.

ОСЦПВВНТЗ – це різновид цивільно-правових взаємин з приводу захисту майнових інтересів громадян, а також юридичних осіб, які не суперечать чинному законодавству України, у випадку виникнення дорожньо-транспортних пригод на автомобільному транспорті, визначених договором страхування або активним страховим законодавством, за рахунок грошових надходжень, які формуються шляхом оплати громадянами і юридичними особами страхових платежів та поповнюються у формі доходів від вкладень тимчасово вільних коштів. Відповідно рух грошових потоків між суб'єктами страхових правовідносин відбувається під впливом обов'язкових норм та законів, встановлених державою. Дані цивільно-правові договірні відносини передбачають зобов'язання страховика реалізувати страхові виплати у разі настання страхових випадків відповідно з договором страхування і забезпечують захист майнових інтересів громадян та підприємств.

Таким чином, ОСЦПВВНТЗ спрямоване на захист майнових інтересів страхувальника та на забезпечення відшкодування шкоди третім особам, потерпілим у результаті діяння (дії або бездіяльності страхувальника). За наявності у винної особи страхового полісу відшкодування збитків постраждалим гарантується страховиком і не залежить від платоспроможності страхувальника.

ОСЦПВВНТЗ має свої особливості порівняно із видами майнового та особистого страхуванням:

- третьою стороною (постраждалою особою) можуть бути будь-які, не обумовлені наперед, особи;

- законодавством встановлений певний перелік осіб, що звільняються від ОСЦПВВНТЗ на території України (учасники бойових дій, постраждалі учасники Революції Гідності, особи з інвалідністю внаслідок війни, що визначені законом, особи з інвалідністю I групи, які особисто керують належними їм транспортними засобами, а також особи, що керують транспортним засобом, належним особі з інвалідністю I групи, у її присутності) [1];

- розмір страхового платежу за одним внутрішнім договором страхування зменшується на 50 %, за умови, що страхувальником є громадянин України – учасник війни, особа з інвалідністю II групи, особа, яка постраждала внаслідок Чорнобильської катастрофи, віднесена до I або II категорії, пенсіонер, а забезпечений транспортний засіб має робочий об'єм двигуна до 2500 сантиметрів кубічних включно та належить цьому громадянину на праві власності [1].

Зважаючи на вищевикладене, можна відмітити, що ОСЦПВВНТЗ відіграє важливу роль в соціально-економічному розвитку країни. Тому інтеграція ринку ОСЦПВВНТЗ України до європейського страхового ринку на сьогодні є надзвичайно важливим завданням. Для цього необхідно впровадження низки заходів:

- підвищення довіри українців до страхових компаній;
- використання інновацій на ринку ОСЦПВВНТЗ;

- покращення державного контролю щодо забезпечення платоспроможності та фінансової стійкості страховиків;
- розширення міжнародної співпраці у сфері ОСЦПВВНТЗ;
- заходи по боротьбі із страховими шахрайствами.

Список літератури

1. Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів : Закон України від 01.07.2004 р. № 1961-IV у ред. від 01.07.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1961-15#Text>.

УДК 657

Швайко М. Л.

к.е.н., доцент кафедри фінансів,
банківської справи та страхування
ХНУ ім. В.Н. Каразіна

Пархоменко Д. Ю.

студентка економічного факультету
ХНУ ім. В. Н. Каразіна

ПЕНСІЙНИЙ ФОНД УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Історія пенсійного забезпечення сягає в глибину віків. Та, ще у I ст. до н. е. Юлій Цезар запровадив державне забезпечення військових після завершення служби. З часом і розвитком держави, яка все більше брала на себе виконання соціальної функції змінювалася й ідеологія пенсії: у минулому вона була символом привілеїв та обраності, пізніше набула ширшого соціального значення.

В сучасних умовах проблема пенсійного забезпечення є надзвичайно актуальною для нашої країни, тому що на даному етапі спостерігаємо «старіння нації», що призводить до збільшення кількості людей пенсійного віку та зростання пенсійного навантаження на працюючих. В результаті маємо хронічний дефіцит Пенсійного фонду України (ПФУ).

Діяльність ПФУ спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра соціальної політики, що реалізує державну політику з питань пенсійного забезпечення та ведення обліку осіб, які підлягають загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню [1].

Українська пенсійна реформа знову стикнулася з перешкодами, а саме:

для запуску накопичувальних пенсійних рахунків для всіх українців слід або зменшувати фінансування Пенсійного фонду, або ж збільшувати податки, або ж знаходити альтернативні джерела фінансування. Якщо ж нічого не змінювати, то пенсія українців щороку зменшуватиметься відносно середньої зарплати: такі розрахунки наводить Мінсоцполітики. Дехто з експертів через це припускає, що нинішня молодь навряд чи матиме пристойну державну пенсію.

Дефіцит бюджету ПФУ зростає: з 46 мільярдів гривень в 2011 році до 132 мільярдів гривень в 2019 році [2].

Відтак Україна опинилася в замкнутому колі зростання дефіциту бюджету, на який наклалися демографічні проблеми.

Вважаємо, що метою пенсійної реформи має бути вирішення таких проблем, як:

- створення передумов для сталого розвитку пенсійного забезпечення на основі державного пенсійного страхування;
- вдосконалення системи управління пенсійним забезпеченням.

Вважаємо, що для зростання власних надходжень Пенсійного фонду України слід зменшити можливості приховування трудових відносин, тобто виводити бізнес «з тіні» та збільшувати кількість робочих місць при офіційному працевлаштуванні; збільшити рівень мінімальної заробітної плати та альтернативних доходів населення; посилити державний контроль над неофіційно працюючими та застосовувати серйозні штрафні санкції до порушників; оптимізувати механізм діяльності недержавних пенсійних фондів тощо.

Як зазначає Світовий банк, основна тенденція розвитку сучасних пенсійних інститутів у світі полягає в тому, що пріоритетне значення тут має принцип достойного забезпечення